

Uppdatering av länsstyrelsernas sammanhållna projekt inför år 2021-2022

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i samverkan med länsstyrelserna kompletterat målen för år 2021-2022 för medlen som länsstyrelserna har tilldelats från anslag 2:4 Krisberedskap för att stödja och samordna kommuner och regioner m.fl. i länen. Vi ber länsstyrelserna att senast den 31 mars 2021 lämna in uppdaterade projektplaner för 2021–2022 utifrån gamla och nya mål.

Kommunerna och regionerna behöver fortsatt stöd med uppgifterna i överenskommelserna mellan MSB och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), som länsstyrelsernas ursprungliga mål för perioden bygger på.

De nya målen kopplar främst till utvecklingen av totalförsvaret och behovet av att stärka motståndskraften i samhällsviktiga funktioner, i enlighet med regeringens förslag till försvarspolitisk inriktning för 2021–2025 (Totalförsvaret 2021–2025, prop. 2020/21:30). Länsstyrelserna behöver påbörja arbetet med frågorna, men samtidigt tänka på att kommuner och regioner inte har fått uppgifter och statlig ersättning i överenskommelserna för detta ännu. I arbetet behöver den kommande civil-militära sammanhängande planeringen beaktas för konkretisering av den politiska inriktningen.

Denna PM ger närmare information om uppdateringen av projektplanen, projektets villkor, stöd för arbetet m.m.

Bifogas: Mall för uppdatering av projektet

Innehåll

1.	Hur länsstyrelsen uppdaterar projektplanen.....	2
2.	Länsstyrelsernas projekt 2019-2022.....	2
3.	Villkor och förutsättningar.....	3
4.	Underlag att beakta i arbetet	4
5.	Mål för perioden 2019-2022 med kompletteringar för 2021-2022.....	6
6.	Bakgrund till de nya målen.....	8

1. Hur länsstyrelsen uppdaterar projektplanen

Varje länsstyrelse behöver tillsammans med kommuner, regionen och övriga relevanta aktörer i länen se över planeringen för 2021-2022 och därefter skicka in en uppdaterad projektplan senast 31 mars 2021.

Projektplanen uppdateras i bifogad mall med instruktion.

Efter att den reviderade projektplanen har granskats kommer MSB att bjuda in respektive länsstyrelse till dialog om projektplanen under april. MSB återkommer för bokning av tid.

Se över övningsplanen

I samband med att länsstyrelsen skickar in uppdaterad projektplan behöver ni också se över om myndighetens fleråriga övningsplan behöver uppdateras i den nationella övningskalendern på MBS:s webbplats. I planen ska övningsverksamheten 2021–2022 redovisas. Om det finns en samlad utbildnings- och övningsplan, läggs hela in. Därefter ska planen kompletteras utifrån erfarenheter och behov som framkommit i genomförda övningar, verkliga händelser, etc. Planeringen ska utgå från gällande Övningsinriktning¹.

Frågor

Frågor om projektet och uppdateringen kan ställas per e-post till anslag2-4@msb.se eller per telefon till Anna Nöjd 010-240 43 58 eller Clara Korths-Aspegren 010-240 44 22.

2. Länsstyrelsernas projekt 2019-2022

Bakgrund till uppdateringen

Länsstyrelserna tilldelades 2019 medel från anslag 2:4 Krisberedskap för stöd till och samordning av kommuner, regioner och andra lokala och regionala aktörer för åren 2019–2022. Projektet avser såväl krisberedskap som civilt försvar och ska utveckla förmågan att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar i länen.

När projektet utformades 2018 konstaterades att utvecklingen inom området var inne i ett expansivt skede och därför skulle en avstämning ske i mitten av perioden inför år 2021–2022. Vid behov skulle kompletterande inriktning ges. I samråd med länsstyrelserna har en sådan avstämning skett och målen för projektet har kompletterats.

Syftet med projektet

Projektet ska bidra till att kommuner och regioner kan uppnå sina mål och uppgifter i överenskommelserna mellan MSB och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om uppgifter i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Det kan omfatta aktiviteter som kompetensutveckling, metoder, rutiner, verktyg, övningar och nätverk och de resurser som behövs för detta. I uppgiften att ge stöd och samordna inom länen ska länsstyrelserna också ta med andra aktörer i sina aktiviteter som myndigheter, frivilligresurser och näringsliv.

¹ [Aktuell Övningsinriktning, MSB](#)

3. Villkor och förutsättningar

Medel

Respektive länsstyrelse har tidigare tilldelats medel för perioden 2019-2022. Inga ytterligare medel tilldelas i samband med revideringen av målen. Vid synnerliga skäl kan MSB i dialog med respektive länsstyrelse fatta beslut om undantag från de nivåer som gäller för perioden.

Allmänna villkor för anslaget

Ansökningarna ska följa de allmänna villkor som gäller för anslaget. De återfinns på [MSB:s webbplats](#). Dokumentet anger också tidsplan för prognoser och rekvisitioner.

Krav på motfinansiering

Projektet ska ses som ett komplement till länsstyrelsernas, kommunernas och regionernas egna insatser för att nå målen i överenskommelserna. En förutsättning för projektet är att länsstyrelserna avsätter egna resurser för att stödja och samverka med kommuner, regioner och övriga i enlighet med sin instruktion, en så kallad motfinansiering. Det totala sökta beloppet per länsstyrelse under perioden får inte vara högre än de egna medel som satsas på krisberedskap och civilt försvar. Minskar länsstyrelserna ambitionen med egna resurser under perioden sänks bidraget från krisberedskapsanslaget i motsvarande omfattning.

Länsstyrelsernas motfinansiering får enbart inkludera direkta kostnader. OH-kostnader får inte ingå. Med direkta kostnader avses kostnader för anställning av personal som lön, dator och annan utrustning samt genomförande av särskilda aktiviteter. Med OH-kostnader menas gemensamma kostnader som länsstyrelsen skulle ha oavsett, exempelvis kontorslokal, fikarum, kaffemaskin.

Länsstyrelserna ansvarar för att motfinansieringen sker på liknande sätt i länen. Frågor om motfinansieringen kan besvaras av Mats Nilsson, ekonomichef vid Länsstyrelsen i Hallands län. Telefon 010-224 33 14, e-post: mats.nilsson@lansstyrelsen.se

Uppgifter som kan inkluderas i projektet

- Samordning över länsgränserna i arbeten som omfattas av projektet.
- Deltagande i arbets- och referensgrupper samt pilotprojekt som för utveckling av stöd till kommuner och regioner.

Uppgifter som inte ska inkluderas i projektet

- Större investeringar. Medel för fysiska investeringar kan sökas i [särskild ordning](#) i den årliga utlysningen av anslag 2:4 Krisberedskap utan krav på motfinansiering.
- Nationella och internationella övningar och samarbeten som kräver omfattande planeringsinsats. Efter inriktning från MSB kan medel sökas i särskild ordning i den årliga utlysningen av anslag 2:4 Krisberedskap utan krav på motfinansiering.
- Ersättning för kommuners deltagande i större omfattning vid nationella och internationella övningar. Efter inriktning från MSB kan det sökas i den årliga utlysningen.

- Aktiviteter som syftar till att utveckla länsstyrelsernas egen förmåga. Det finansieras med respektive länsstyrelses eget anslag.

Kontakt med MSB krävs i vissa fall

- Vid behov av förändringar i projektet ska länsstyrelserna stämma av detta med MSB innan ändring genomförs.
- Vid behov av resor utomlands ska detta motiveras. MSB behöver få underlag om resans syfte och innehåll, hur den utvecklar förmågan, antal personer samt kostnad.
- Inför metodutveckling eller annat större utvecklingsarbete behöver avstämning ske med MSB i syfte att minska risken för dubbelarbete hos länsstyrelserna och bidra till resultat kan komma övriga län och andra aktörer tillgodo.

Planering av projektet ska ske med kommuner och region

Upplägg och genomförande av projektet bygger på att länsstyrelsen i respektive län har en dialog med kommuner och region. Gemensam planering, samverkansprojekt och utbyte av erfarenheter över länsgränserna är också angeläget i syfte att få utövandet av det geografiska områdesansvaret mer effektivt och enhetligt.

Länsstyrelser som i sitt län har kommuner och regioner som är geografiskt placerade i anslutning till militärstrategiskt viktiga områden behöver planera för att dessa kommer att behöva mer stöd enligt sin överenskommelse.

Ansvaret för att förvalta uppnådda projektresultat uppbärs gemensamt av länsstyrelser, kommuner och regioner.

4. Underlag att använda i arbetet

I de fall det finns specifika inriktningsdokument, arbeten, vägledning och liknande som berör verksamheten ska dessa följas. Här listas några aktuella samt kommande underlag. Genom att prenumerera på *Nytt från MSB om krisberedskap och civilt försvar* får ni efterhand information om nya underlag.

Övergripande underlag

- **Kommunernas och regionernas uppgifter i överenskommelserna**
Länsstyrelsernas stöd till kommuner och regioner bör främst utgå från uppgifter för kommuner och regioner i gällande överenskommelser mellan MSB och SKR. Överenskommelser för 2021 för kommunernas arbete med civilt försvar respektive regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar beslutas i början av år 2021. De beräknas inte innehålla nya uppgifter. Däremot kan överenskommelser för år 2022 medföra tillkommande uppgifter. På MSB webb återfinns aktuella överenskommelser för [kommunerna](#) respektive [regionerna](#). Här finns också *Handbok i kommunal krisberedskap* som får nya kapitel efterhand.
- **Uppgifter i utvecklingen civilt försvar**
För varje försvarsbeslutsperiod tar MSB och Försvarsmakten gemensamt fram en

sammanhängande planering som knyter ihop den militära planeringen med den civila planeringen på nationell nivå. Den konkretiserar försvarspropositionen och regeringens anvisningar. Nytt underlag mot bakgrund av Totalförsvaret 2021–2025, prop. 2020/21:30 och regeringens anvisningar beräknas komma efter sommaren 2021. Återfinns då på MSB:s [webbplats](#).

Aktuella arbeten vars resultat ska beaktas i arbetet

- *Länsstyrelsens geografiska områdesansvar – vägledning för utövande*. Länsstyrelsens i Uppsala län, 31 januari 2019, dnr 7701-17.
- Regeringsuppdrag till Försvarsmakten och Länsstyrelsen i Gotlands län om samverkan och organisation. Pågår 2018-2021.
- Erfarenheter från hanteringen av covid-19 och de fokusområdena som togs fram sommaren 2020.

Stöd till specifika mål

Område	Hänvisningar och kommentar
1. Analys och planering	<p>a) Nya föreskrifter för RSA kommer hösten 2021. Befintligt stöd hittas på MSB:s webbplats.</p> <p>b) Ny definition för samhällsviktig verksamhet kom i oktober 2020. Läs här.</p> <p>c) I maj 2021 beräknas vägledningen "Planering för försörjning av varor och tjänster" vara tillgänglig.</p> <p>d) En uppdaterad vägledning för stöd i samverkan och avtal med Frivilliga försvarsorganisationer (FFO) kommer under våren 2021 att hittas här.</p>
2. Planläggning	<p>a) Befintliga vägledningar för krigsorganisering och krigsplacering för kommuner, regioner (och myndigheter); <i>Rätt person på rätt plats</i>, uppdateras till slutet av 2021. Vägledning för företag kommer sommaren 2021.</p>
3. GO samt samverkan och ledning	<p>a) Underlag om Gemensamma grunder för samverkan och ledning finns här.</p> <p>c) I arbetet med att stärka förmågan att möta informationspåverkan kan MSB ge stöd med workshops för behovsanalyser, föreläsningar/seminarier och utbildningar. Kontakt: counterinfluence@msb.se Underlag finns här.</p>
4. Utbildning och övning	<p>a) Stöd för arbete med utbildnings- och övningsplaner finns här.</p> <p>c) Aktuell övningsinriktning för tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå samt stöd för övningsverksamhet finns här.</p> <p>Kommentar: Under projektperioden behöver särskilt kunskap om civilt försvar och totalförsvaret öka och övningar med koppling till totalförsvaret utvecklas.</p>
5. Säkra kommunikationer och rapportering	<p>a) Information om RAKEL och WIS</p> <p>b) Kommentar: Införandet av systemet för säkra kommunikationer slutförs under 2021 av länsstyrelserna.</p>
6. Stärkt säkerhetsskydd	<p>Stöd för säkerhetsskydd finns främst hos Säpo.</p>

5. Mål för perioden 2019-2022 med kompletteringar för 2021-2022

Länsstyrelsernas projekt med aktiviteter ska uppdateras utifrån de kompletterade målformuleringarna. Nedan tydliggörs de förändringar som gjorts i målen.

Mål från projektets start	Kompletterade mål inför 2021-2022 (nya skrivningar i rött)
<p>1. Analys och planering</p> <p>a) Kommuner och landsting har fått ett stöd för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Det inbegriper såväl hur analyserna genomförs som hur resultatet tas om hand i planering av åtgärder för att uppnå effekt.</p> <p>b) Kommuner, landsting och övriga aktörer har fått stöd med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och skydd).</p> <p>c) Samverkan med kommuner, landsting och övriga avseende regionala totalförsvarsfrågor och beredskapsförberedelser har genomförts i syfte att öka förmågan.</p> <p>d) Länsstyrelserna ska ha sett över behovet av frivilligresurser inom länet.</p>	<p>a) Oförändrat.</p> <p>b) Kommuner, regioner och övriga aktörer har fått stöd med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och kontinuitetshantering).</p> <p>c) Genom samverkan med centrala myndigheter, näringsliv och andra relevanta aktörer har länsstyrelserna skapat förutsättningar för kommuner och regioner att kunna påbörja planering för att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna, exempelvis försörjningsberedskap.</p> <p>d) Länsstyrelserna har sett över behovet av frivilligresurser inom länen och kunnat ge stöd i uppbyggnaden av förstärkningspersonal med materiel.</p>
<p>2. Planläggning</p> <p>a) Kommuner och landsting har fått stöd för att kunna planera sin krigsorganisation och krigsplacera personal.</p>	<p>a) Kommuner och regioner har fått stöd för att kunna planera sin krigsorganisation, dess bemanning (vilka funktioner som organiseras) och krigsplacering av personal.</p> <p>b) Kommuner och regioner har efter behov fått stöd i arbetet med att ta fram planer för krisberedskap och höjd beredskap, så att de blir samordnade i länen. Det kan exempelvis avse planer för samverkan och ledning, kommunikation, samband och teknik m.m.</p>
<p>3. Geografiskt områdesansvar samt samverkan och ledning</p> <p>a) Implementering av <i>Gemensamma grunder för samverkan och ledning</i> ska ha genomförts för</p>	<p>a) Fortsatt implementering av <i>Gemensamma grunder för samverkan och ledning</i> ska ha</p>

<p>krisberedskap och civilt försvar/höjd beredskap, för att samverkan och ledning ska fungera. Det har skett med såväl kommuner och landsting som med näringsliv och frivilliga förstärkningsresurser och inkluderar bland annat följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlad lägesbild • Informationsdelning • Kriskommunikation • Säkra kommunikationer (se punkt 5 nedan) • Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) för lokal nivå. <p>b) Stöd har getts för att kommun- och landstingsstyrelserna ska kunna ta sitt ansvar enligt LEH för ledningen av den del av det civila försvaret som kommun och landsting ska bedriva.</p>	<p>genomförts för krisberedskap och civilt försvar/höjd beredskap, för att samverkan och ledning ska fungera. Det har skett med såväl kommuner och regioner som med näringsliv och frivilliga förstärkningsresurser och inkluderar bland annat följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlad lägesbild • Lägesanalys • Informationsdelning och rapportering • Kriskommunikation • Säkra kommunikationer (se även rubrik 5) • Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) för lokal nivå och regional nivå. <p>b) Oförändrat</p> <p>c) Förmågan att identifiera, analysera och möta informationspåverkan i länet har utvecklats genom kunskapshöjning och samverkan. Arbetet har påbörjats inför valet 2022.</p>
<p>4. Utbildning och övning</p> <p>a) Kommuner och landsting har fått stöd för att kunna ta fram ändamålsenliga fleråriga utbildnings- och övningsplaner, genomföra planerna samt utvärdera och använda resultat och erfarenheter i fortsatt planering av krisberedskap och civilt försvar.</p> <p>b) Länsstyrelserna har genomfört utbildningar för aktörerna i länet och upprätthåller kompetens genom att etablera nätverk, exempelvis för utbildnings- och övningsansvariga vid kommuner och landsting.</p> <p>c) Länsstyrelserna har genomfört regionala övningar enligt gällande Övningsinriktning.</p>	<p>a) Oförändrat</p> <p>b) Länsstyrelserna har genomfört utbildningar för kommuner och regioner m.fl. Vid behov har samverkan skett med berörda centrala myndigheter, inklusive Försvarsmakten. Kompetens har upprätthållits genom etablering av nätverk, exempelvis för utbildnings- och övningsansvariga vid kommuner och regioner.</p> <p>c) Länsstyrelserna har genomfört regionala övningar med kommuner och regioner m.fl. i enlighet med gällande <i>Övningsinriktning för bevakningsansvariga myndigheter på nationell och regional nivå avseende tvärsektoriella övningar.</i> Vid behov har samverkan skett med berörda centrala myndigheter, inklusive Försvarsmakten, för övningar som stärker förmågan samt tydliggör roller och ansvar.</p>

<p>5. Säkra kommunikationer och rapportering</p> <p>a) Aktörerna i länet har fått stöd för att kunna lägesrapportera på ett samordnat sätt i de robusta säkra kommunikations- och samverkanssystem som MSB tillhandahåller i dag och i de kommande kommunikationslösningarna för samhällsviktiga verksamheter.</p> <p>b) Kommuner och landsting har fått specifik hjälp för att det system som länsstyrelserna inför i länen för säkra kommunikationer är implementerat och operativt fungerande.</p>	<p>a) Aktörerna i länet har fått stöd för att kunna lägesrapportera på ett samordnat sätt i de robusta säkra kommunikations- och samverkanssystem som MSB tillhandahåller i dag (som RAKEL och WIS) och i eventuellt kommande kommunikationslösningarna för samhällsviktiga verksamheter.</p> <p>b) Kommuner och regioner har fått specifik hjälp för att det system som länsstyrelserna inför i länen för säkra kommunikationer är implementerat och operativt fungerande.</p> <p>Aktörerna i länet har fått en tydlig kravbild över sambandsformer för samverkan med regional ledningsnivå.</p>
<p>6. Stärkt säkerhetsskydd</p> <p>a) Stöd till kommuners och landstings arbete med säkerhetsskydd har genomförts. Det inkluderar stöd till kommuner och landsting för att de ska kunna ta fram säkerhetsskyddsanalyser.</p>	<p>a) Stöd till kommuners och regioners arbete med säkerhetsskydd har getts. Det inkluderar stöd för att de ska kunna ta fram säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner.</p>

6. Bakgrund till de nya målen

När MSB och länsstyrelserna har sett över och kompletterat tidigare mål har det främst skett mot bakgrund av följande underlag och inriktningsdokument:

- Överenskommelser för kommunerna avseende krisberedskap respektive civilt försvar och Överenskommelse för regionerna avseende krisberedskap som civilt försvar som bygger på de uppgifterna i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Dessa ger en ram åt länsstyrelsernas projekt.
- Regeringens proposition 2020/21:30 - Totalförsvaret 2021–2025, som i stort bygger på Forsvarsberedningens rapport Ds 2017:66 Motståndskraft - Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025. *Nationell säkerhetsstrategi*, Regeringskansliet 2017. Anger inriktningen för att gemensamt värna Sveriges säkerhet. Betonar robusthet i samhällsviktiga system och säkerhetsskydd.
- *Säkerhetsskyddslagen* (2018:585) och *säkerhetsskyddsförordningen* (2018:658), gäller från 1 april 2019. Här anges bland annat skyldigheten att ta fram säkerhetsskyddsplaner för verksamheten.
- *Fokusområden för utveckling av krishanteringen med anledning av covid-19 som tagits fram gemensamt av myndigheterna*. (MSB 2020-07-06, dnr 2020-09990). Här anges behovet av myndigheternas fortsatta nära samarbete enligt gemensamma grunder för samverkan och ledning samt informationsflöden och lägesrapportering.

Försörjning och samverkan med näringslivet samt samordnad kommunikation till allmänheten är andra fokusområden som också tas upp.

- *Nationell risk- och förmågebedömning 2019 (MSB maj 2019)*. Anger att områden som behöver förstärkas är hantering i gråzon och höjd beredskap, förmågan att hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, samhällets informations- och cybersäkerhet liksom förmågan till säker och robust kommunikation, allmänhetens beredskap inför olyckor, kriser och krig samt att förändrad hotbild inom CBRNE kräver utvecklad förmåga. Nästa NRFB ges ut maj 2021.

I ovanstående underlag tas återkommande samma frågor upp. Det gäller skyddet av samhällsviktiga funktioner och behov av kontinuitetshantering, till exempel anges i försvarspropositionen kommuners och regioners förmåga att bedriva verksamhet vid bortfall av el och fjärrvärme. Försörjningsberedskap och samverkan med näringslivet behöver utvecklas. Informationsflöden, lägesrapportering och samverkansformer m.m. mellan aktörerna behöver förfinas. Säkerhetsskyddet anges som en grund för samhällsviktiga verksamheters funktion och robusta kommunikationer, i synnerhet mellan myndigheter, ses som centralt. Identifiera och hantera informationspåverkan blir allt viktigare. Kommunikation med allmänhet och medier bidrar till hur en kris eller händelse utvecklar sig. Den enskilda individens beredskap ska stärkas. Personalförsörjning inom det civila försvaret och de frivilliga försvarsorganisationernas utveckling och stöd är andra frågor som tas upp.